

Kaláris

Mártély Önkormányzatának közéleti-kulturális információs kiadványa
Hírek, pillanatképek Mártély életéből

2005. április – 9. szám

Minden ország kultúrája lengje körül házamat. De egyik se szakítson el szülőföldem talajáról – M. Gandhi

„Jelzöm...”

Talán, kézről-kézre jár ez a kis fohász. Hozzám is másolatban került – és megdöbbenett. Megdöbbenett egyszerű tisztánlátása, a halál elkerülhetetlenségének elfogadhatósága, s a belenyugvás bölcsessége. Szerzője előttem ismeretlen. Tisztelgek előtte... Jó, hogy kimondja helyettünk ezeket a mindenkiben motoszkáló titkos gondolatokat, félelmeket, mert gyarló az ember és gyenge kimondani az ilyesmit. Minden sorát kötelezőnek érzem magamra. Hisz egyszer be kell majd valahogy fejezni. Talán így elképzelhető...

Farkas Cs. Zoltán

Öregek imája

Uram! Érzem, megöregedtem.

Kérlek, őrizd meg engem mindattól, ami az öregeket kiállhatatlanná teszi.

Védj meg a fecsegés hajlamától, ne engedd azt hinnem, éppen én vagyok az, akinek mindenkihez szólnia kell.

Add meg a hallgatás örömét, a belátást, hogy időnként nincs igazam; szabadíts meg attól a hiú vágytól, hogy mások ügyeit éppen nekem kell rendbe tennem.

Tégy engem segítőkésszé, de ne legyek se izgága, se zsarnok. Adj türelmet, hogy meghallgassam mások szenvedését, de tégy pecsétet az ajkamra, ha egyre növekvő fájdalmaimról vagy törődöttségeimről esik szó.

Add Uram, hogy higgadt és békességes legyek, ne pedig furcsa, ideges és túl pedáns. Add, hogy belenyugodjak lassú testi-lelki fogatkozásomba, s hogy az embereket és a dolgokat elnézően ítéljem meg, ne pedig megkövesedett előítéletekkel. Add, hogy ne legyek szenvedélyes bírálója azoknak, akik engem nem szívelnek. Add, hogy ne örködjem aggódalmasan jogaimon, hiszen tudom, mindez semmiség a Végtelen árnyékában.

Add, hogy ne legyek kapzsi örömeimben, hanem alázatosan engedékeny. Ne engedj engem elmagányosodnom, hiszen tudod: szükségem van barátokra...

Erről olvashatnak

Amikor én még kisserác voltam... Péter jegyzete	2. oldal
Ismerjük meg Révet – a falu története	3. oldal
Egy csésze kávé – beszélgetés Dr. Neu Klára, Mártély új háziorvosával	4. oldal
Régi májusok... Farkas Zoltán jegyzete	6. oldal
Esti gondolat... Nagy Anna Katalin verse	6. oldal
Az óra – novella	7. és 10. oldal
Emlékek a Baszkföldről – útbeszámoló	8. oldal
Tavaszi diéta eltökélt „fogyizóknak“	9. oldal
A hónap receptjei	10. oldal
Magyarázatok fellegváraiból...	11. oldal
Rövid hírek, információk	11–13. oldal
Önkormányzati hírek Beszámoló a testületi ülésekről	13. oldal
Anyakönyvi hírek, felhívások	14. oldal

Gólyaparadicsom lett a foci pályája...

Péter jegyzete

Amikor én még kisrác voltam...

Biztos van egy-két kortársam, akik olvasva ezeket a sorokat, hasonló emlékekkel élnek, vagy át tudják élni, érezni a múltnak azokat a derűs dolgait, emlékeit, amiről most írok. Akik meg fiatalabbak, talán megértik, hogy minden kornak voltak örömei, sőt, esetleg ki is lehetne próbálni azokat, a régi eszközökkel felszerelve. A dolog tényleg nem nagy költséggel járna, mert akkoriban nem is járhatott.

Tizennégy éves voltam, úgy, mint a cimboráim, teli álmokkal, amikor talán először elengedtek bennünket a szülők felnőttek kísérete nélkül. Talán itt volt az ideje, hogy néhány napra elhagyjuk a családi fészket. A vele járó élmény jónak ígérkezett, és ez 43 év után sem lett kisebb értékű. (Igaz, azóta jött hozzá néhány nagyobb élmény is.) Azoknak a mártélyi emlékeknek mégsem lett soha párja.

Négy fiatal orosházi suttyólegény elhatározta, hogy meghódítja a világot. Ez avval kezdődött, hogy az iskolai szünetben, az esti rádiózatás közben, a 40 Wattos égő fényénél – ami komoly látási tréning is volt –, bújtam a térképet, és álmodoztam egy távoli, nagy utazásról. Megvolt mindenem hozzá, hiszen akkor kaptam a születésnapomra egy jó állapotú használt, de szép Csepel bicajt. Ezt előzőleg nagy gonddal egész nap szervizeltem, megállapítva annak alkalmasságát egy hosszú útra. Mivel én előtte a Tiszát csak vonatról láttam, amikor a rokonokhoz vittek Budapestre, elsősorban a Tisza után érdeklődtem. A vonatból majd kiugrottam, mikor néha napján elutaztam felette. Aztán most a gép is megvan, amivel a világot bejárhatom, hát gyerünk! Nékem akkor a holtág is a Tiszát jelentette. Csak később derült ki, hogy ennek is megvan a sajátos szépsége, ami más, mint az élő Tisza, de ez meg így szép.

Megszületett a döntés, s most már csak a cimborákat kellett meggyőzni, na és a szülőket. Három esetben ment is a dolog, de a negyediknek csak az anyja adta a beleegyezését. Megtörténtek a nagy előkészületek, gyékény szatyor, zseblámpa, balta, kés, lábas (vagy kettő), horgász szerkó, (olyan fiatalos), zseblámpa, madzag, kötözőszer, gyufa, na meg pokróc, és útravaló elemózsia, s egy váltás klott gatyva, ha vizes lenne a másik. A négy bicajnak egyikén lámpa is volt, és a javító készletet sem felejtettük otthon. Ennivalóként volt zsíros deszka, hagyma, valami édesség, tea, azt hiszem egy kis sült oldalas, szalonna, friss kenyér, de alma is. Út közben, meg – szépen mondva – amit még „találtunk” szedtünk is, de csak annyit, amit elfogyasztottunk. (Nem úgy, mint ma, hogy egyesek, valahogy eladásra is találhatnak...)

Így indultunk Orosházáról Vásárhely felé a makadámút szélibe' négyen, 1962 nyarán. Én, „csula” vagy Öcsi, ki hogy szólított, Bandi barátom, a kis Józsi, és a Toma gyerek. (A kis Józsi barátunk egy pesti srác volt, aki nyári szünidejét rendszeresen az orosházi nagymamánál töltötte. Nagypapa éjjeliőr volt az orosházi Béke TSZ-ben, ahová gyakran elkísértük, és a játszásban elfáradva az éjszakát a tehének mellett a friss szalmában aludtuk át. Bandi barátom kint lakott tanyán, és még ma is a legügyesebb emberek egyike, akit ismernek, ami a házkörüli feladatokban való rátermettséget illeti.) Alighogy elhagytuk a várost, jött Toma apja egy teherautón, és leállított bennünket. Miután jól összeremtett mindannyinkat,

felrakta a Toma Lacit mindenestül a platóra és elporzott vele. Hárman maradtunk. Egy kicsit magunkba szállva ácsorogtunk egy darabig, mert ránk ijesztett, de azután annál jobban és kitartóbban folytattuk az utat. Vásárhelyre érve már nagy hősöknek éreztük magunkat, és kevéske pénzünkből vettünk egy-egy kétforintos fagyaltot. Mondhatom isteni finom volt a nagy út után. Aztán útra keltünk Mártély irányába. Mondanom sem kell milyen öröm volt, amikor megláttuk a falu templomtornyát, és azután a partot, ahol akkoriban nagyon vidám, élénk élet zajlott. Bandi barátom jártassága a természet ölen, mindhármunknak bizalmat sugallt, hogy naplementéig megteremtjük a lombsátorunkat. A parton jobbra, nem messze az öregkempingtől kezdtünk munkához. Örömmel láttuk, hogy van néhány száraz szénaboglya, ezt ágy, matrac helyett behordhatunk a sátorba, ami időközben gyorsan alakult, a balta, a kés, és a szorgos kezeknek köszönhetőn. Elkészülvén nagy volt az öröm, és elégedettség. A friss széna pokróccal letakarva, kényelmes volt. Úgy emlékszem ezután egy kis tüzet rakva megsütöttük a szalonnát, és még teát is főztünk. Igazi volt a boldogság! A víz, a naplemente, a saját kunyhó, a minden felől hallatszó énekszó, és muzsika igazi paradicsommá varázsolta a helyet és az estét. Éjszaka felváltva őriztük egymást, „felfegyverkezve”, késsel, baltával, de még csúzlinc is volt. Igazi erődítményt hoztunk létre. Napközben egyikünk mindig vigyázott a szálláshelyünkre, és a bicajokra, a másik kettő meg lent volt a vízparton, és idő múltával váltottunk. Főzőcskéztünk valami levest, meg talán előgurult néhány tojás is a szalonnához. Tejet a faluból hoztunk, vagy kaptunk, mert megsajnálta bennünket jó emberek.

Így telt néhány nap a természetben boldogan, mobil, és rádió nélkül, és a többi modern tartozékot még nem is ismerve. Ez volt a teljes boldogság. Minden gond nélkül, akkor még a lányokat is csak úgy fél szemmel nézve, de azért már értékelve a szépségüket. Az utolsó este nagy vihar kerekedett.

Dörgött, villámlott, inunkba szállt bátorság, és gyorsan összeszedtük a motyónkat, s felkerekedve, nyomás be Vásárhelyre. Ott, a Bandi volt székkutasi szomszédja, a Mihály néni lakott, aki menedéket adott, mert már szakadt is az eső. Megszálltunk, és másnap felejthetetlen élményekkel tértünk vissza Orosházára.

Az én utam, azóta mindig Mártélyra vezet, de nem csak az enyém, hiszen a barátság a mai napig megmaradt Bandi barátommal, aki megy helyettem is, amikor teheti. Engem, elvitt a sors messzebbre, de az emlékek mindég visszavezetnek – most már mondhatom – haza, Mártélyra... Mert ma sem érzem sehol jobban magam. Mondhatom, mindennek örülök, ami, vagy aki mártélyi. A falu sorsát és jövőjét nagyon a szívemen viselem, és nem is szeretnék nélküle létezni. Még akkor sem, ha néha-néha elfut a méreg, mert jobban is mehetnének a dolgok.

Pósz Péter

Előszó Rév történetéhez

A dolog, a véletlen műve volt. Egyik jó barátom adta kezembe a „Révi Magazin” néhány számát, amelyeket átlapozva az a jó érzés töltött el, hogy nemcsak itt nálunk Mártélyon van újság, amit a helyi emberek készítenek a helyi embereknek, de sok helyen, főleg a határokon túl, ahol ez a lelkes törekvés egyik kitörési pontja, lehetősége a véleménynyilvánításnak. Ugyanúgy eszköze a hírek közlésének, az események megörökítésének, mint a mi „Kaláris”-unk. Örömben lóhalálában vettem fel a kapcsolatot a magazin szerkesztőjével, s néhány levélváltás után megegyeztünk, hogy híreket, írásokat cserélünk majd a lapban, egymásra bízva, mely eseményeket tartunk érdemes-

nek arra, hogy saját településünk olvasói elé tárjuk. Elsőként, Mártély történetéről, földrajzi, gazdasági, kulturális tudnivalóiról küldtem néhány oldalas írást, amit nagy örömmre Hasas János szerkesztő társam már bele is illesztett a magazin következő számába. A lap negyedévente jelenik meg, újabb közeledési lehetőség a világ egy ismeretlen, s nem is oly távoli pontjához, amely kölcsönös lehetőséget ad egymás örömeinek, gondjainak megismerésére, s határoktól független barátkozásra. Rév, nem egészen 20 kilométerre található Nagyváradtól. Részletek helyett azonban álljon itt egy igazán hiteles visszatekintés a falu múltjáról, történetéről. *(Szerk.)*

Rév története (első rész)

Herodotos (Kr.e. 478–425) neves görög történetíró Crisiának nevezte a Sebes Körös-menti területet. A folyó mellékén ezidőben agatürszökök laktak, akik kereskedelemmel foglalkoztak. Törzseiket asszonyok vezették, akik „többférjűek” voltak.

Éltek ezen a vidéken még lakták, szarmaták és jazigok is, akik viszont patriárhális, férfi-központú csoportokba szerveződtek. A római hódoltság idején (Kr. u. 102–207) a Sebes-Körös vidéke nem tartozott szorosan a Római Birodalomhoz, így e tájegység népeinek társadalma, civilizációja és kultúrája némiképpen önállóságot mutat, viszonylag szabadon, „Róma mentesen” fejlődhetett.

Kr. u. 270-től gepidák, hunok és szlávok vonultak át ezeken a területeken, akiknek egy része le is telepedett itt.

A legerősebb befolyást Bihar kultúrájának a kialakulására a szlávok tették: maga a Bihar név is szláv eredetű, a bjeld (fehér) szláv szógyököt hordozza gyökereiben, nevében.

Anonymus krónikája szerint Mén Marót kazár fejedelem vára Rév környékén volt, talán Vársonkolyos helyén, az Iflon erdő közelében. A 890-es évek közepétől Etelközi szállásukról őseink három vonulatban Erdélybe, a Duna-Tisza közére és a Dunán túli területekre vonultak be. A törzshad 896-ban indult honszerző útjára, „bezuhanva” a vereckei hágón ezekre a területekre.

Árpád magyarjai, élükön a hét törzs vezéreivel és a három kazár törzstől kíséretben fokozatosan belakták, és a velük jövő néptömegekkel belakatták a különböző területeket.

Pusztaszeren (Ó-pusztaszer) szerét ejtették az ország területi megszervezésének is, jóllehet a hadfiak még szerte kalandoztak, dúltak Nyugat és Dél-Európában.

A honfoglalást követően a Sebes-Körös vidékének első birtokosa Szabolcs volt egészen 942-ig. Erre utal Szabolcs község neve is (Sābolciu), amely helység jószerével uradalmi központ lehetett.

I. Szent István korában, a XI. század első felében a vármege rendszer bevezetésével rögzítettebb lett a területek tulajdonjoga és közigazgatása is. Szent István korában Bihar a magyar trónörökös birtokát képezte, így 1020-tól István fiának, Imre hercegnek a birtoka volt (ezen belül a Sebes-Körös környéke is). Várakat, kastélyokat még nem építettek ebben a korban a Sebes Körös tájékán, viszont katonai táborok nyomai fellelhetők ebből a korból. Ilyen volt a krajnikfalvai tábor, (Māge^oti), amit a közelmúltban tártak fel. Crisia az egész Árpád-korban (1301-ig) nagybirtokosok kezén volt.

A Sebes-Körös mellékén két főúri család birtokai húzódtak meg: Jenőtől Örvéndig a Csanádiaké, Örvéndtől Révig a Czibak

családé volt a birtok. 1241-ben szörnyű tragédia érte nemzetünket: a Mohi pusztán Batu kán tatárjai döntő győzelmet arattak IV. Béla magyarjai felett és a nemzet majdnem belepusztult a szörnyű vérengzésbe, s az azt követő vandál romlásba. A mongolok még visszavonultukban is gyilkoltak, fosztogattak: ahol elhaladtak, ott kő kövön nem maradt. A veszteség méreteiről Rogerius, váradi kanonok számolt be Siralmas énekeiben (Carmen miserabilia). A leírásokból kitűnik, hogy megyényi területeken csak romok voltak és teljes pusztulás.

IV. Béla újjáépítette az országot: 1242–70-es évek között jöttek létre újfent a Sebes-Körös völgyi települések.

Az őstelepülés Jenő volt, ezt követte Fugyivásárhely, Telegd, Újlak, Telki, Kakucs, majd Pósalaka, Örvénd és Rév. Az egykori Örvénd és Lugas közötti Úz (Uzd) végképp eltűnt a mongol támadást követően.

Révet a régi oklevelek állandóan a Súlyomkőhöz tartozó magyar falvak között sorolják fel, katolikus egyházáról az 1300-as évek első harmadából vannak adataink. Rév első határozott említése az 1332–37. évi pápai tizedjegyzékben maradt ránk. A bejegyzés szerint László pap 1234–35 között, majd Kozma pap 1235–37 között szolgáltatta be a 7 garasnyi évi decimát, a tizedet. 1257-ben már létezett a település, ez bizonyos, hiszen korabeli okmányok szerint ekkor már Rév és környéke Pál országbírónak és fiának a tulajdonát képezte.

Amúgy Rév léte elválaszthatatlanul egybe forrt Berténnel, illetve a bertényi vámmal, hiszen a révi szorosban is sóvám volt. Már 1256-ból szerepel dokumentumokban a „Portus Crisy” kifejezés, amely bizonyítással nemcsak a vámhelyet jelölte, hanem a révi őstelepülés magvát és csiráit is egyben. Bizonyítani látszik a fenti tényt azon körülmény, hogy az 1300-as évek elején már katolikus templom és gyülekezet is volt Réven, ennek létrejöttéhez pedig évtizedekre volt szükség.

A pápai tizedjegyzék korában (1332–37) már Losonczy Báb István, Rév és környéke birtokosa, s valószínűleg a templom is ekkortájt épült, vélhetőleg az ő hathatós anyagi támogatásával. (Ez a templom a Körös jobb partján állt, a folyó árterületében, így hamar tönkrement. Kőfalának maradványai még a XIX. században is megvoltak). A XIV. század elején Élesdnek és Telegdnek is önálló temploma volt és saját lelkészei, viszont ebben az időben Rév vámjá és stratégiai szerepe miatt jelentősebb település volt ezeknél. Rév igazi felendülése a XV. század legelejétől kezdve következik be. **(Folytatjuk)**

Boros J. Attila református lelkész

Egy csésze kávé... Beszélgetés Dr. Neu Klárával, Mártély újdonsült háziorvosával

Bár jómagam már egy ideje nem iszom kávé, csak ünnepek és vásárnapokon, mert kissé magas vérnyomásom miatt tiltott ettől az orvos, ennek a beszélgetős rovatnak mégis ezt a címet adtam; mert mi is lehet nyugalmasabb és kellemesebb elfoglaltság annál, mintha a napi rohanásban az ember egy kellemes beszélgetőpartnerrel leül egy illatosan gőzölgő kávé, vagy kapuccino mellé, s – ha hagyja – kifaggatja eddigi életéről, munkájáról, terveiről...

Sietősen loholtam az orvosi rendelőbe a megbeszélte időpontban, s az úton azon gondolkodtam, feltétlenül meg fogom kérdezni vadozatú doktornőnket, vajon, egy lány, hány éves korában határozza el, hogy ezt a komoly, emberpróbáló hivatást választja életpályául?

Kissé, igazán csak kissé késve kopogtam be a rendelő ajtaján, s meglepedezve kávéról, teáról, rögtön neki is szegeztem ezt a kérdést. Mosolyogva nézett vissza, de fiatalos vidámsága ellenére igazi komoly felelősséggel, s láthatóan a múltba révedve válaszolt:

Dr. N. K.: – Ha arra kíváncsi, hogy mint oly sokaknak, családi tradícióból adódott-e az orvosi pálya választása, azt válaszolhatom, a családban nem volt orvos. Annak idején az osztálytársaim közül sokan, csak érettségi körül döntöttek el, hogy milyen pályát választanak, én azonban már óvodás koromban is arra vágytam, hogy egyszer orvos legyek...

F. Z.: – Ez, mint ahogyan az látható, sikerült is. Ön nagyon fiatal. Nem illik egy hölgy kora iránt érdeklődni, de ha jól gondolom, még csak a húszas éveiben jár.

Dr. N. K.: – Igen. Huszonhét éves vagyok. Orvosi tanulmányaimat a Szegedi Orvostudományi Egyetemen végeztem, 2002-ig. Azután dolgoztam Szegeden és Szentesen is, és évekig „mentőztem”. Később megszereztem a háziorvosi szakvizsgát, s így kerülhetett sor arra, hogy férjemmel a hosszú távú letelepedés lehetőségeit kezdtük keresni.

F. Z.: – Apropos – férj. Mondana valamit róla?

Dr. N. K.: – Ő még Szentesen van, s ott is dolgozik. Elektronikával foglalkozik. Mikroelektronikától a nagyfeszültségű berendezésekig. Egyelőre neki lesz nehezebb, amíg – talán a közelben, talán épp Vásárhelyen – megfelelő munkát nem talál.

F. Z.: – Tehát, amennyiben megteremtődnek a családi fészkepítés feltételei, mindenképpen ide fognak költözni, s tartósan berendezkedni.

Dr. N. K.: – Igen. Annál is inkább, mert babát várunk, s mire megszületik, elképzelhetetlen lenne az ingázás, mindketőnknek.

F. Z.: – Ez nagy öröm! S mikor érkeznek a kis jövevény?

Dr. N. K.: – Júliusra várjuk. Az ultrahangos vizsgálat szerint: kislány. Bár, néha a vizsgálat csal...

F. Z.: – Gondolom, néhány hónap kiesik majd a munkából, de ez sem fog semmiféle fennakadást okozni a Mártélyiak orvosi ellátásában...

Dr. N. K.: – Nem, dehogy. Az anyaság vállalása, nem betegség, hanem egy áldott állapot, amely nem zárja ki azt, hogy egy egészséges nő, ne tudna dolgozni, természetesen csak úgy, és addig, hogy az ne legyen ártalmára sem neki, sem a születendő gyermeknek. Amikor meg arra lesz szükség, nyilván, hogy valamelyik orvoskolléga helyettesítése mentesít

majd átmenetileg a munkától. Ez a „dolog” egy orvos esetében sincs másként, mint bárkiében...

F. Z.: – Térjünk vissza kissé a leendő fészekre. Nem csak a baba érkezése miatt, de, hogy ne kelljen átjárnia a rendelésekre Szentestről – magam is úgy tudom – rendbe kell tenni, néhány dolog cseréjével igazán alkalmassá kell tenni az orvosi lakást – a lakásra.

Dr. N. K.: – Valóban így van. Az Önkormányzat elvégezte a műszaki felméréseket, s nagyon jóleső segítőkészséggel azt kérték, vegyük számba, s készítsünk egy listát azokról a dolgokról, tartozékokról és berendezési tárgyokról, amelyek elengedhetetlenek számunkra a beköltözéshez, s majd közösen felmérjük a lehetőségeket, hogyan lehetne minél rövidebb idő alatt otthonossá tenni a házat. Biztos vagyok benne, hogy születik olyan megoldás, ami után nem lesz akadálya a költözésnek.

F. Z.: – Érdekl a Mártélyiakat, s ellátásuk nagyobb biztonsága érdekében ez érthető is, hogy hogyan fognak alakulni a dolgok, ha végre olyan orvos lesz a falunak, aki itt is lakik?

Dr. N. K.: – Örülök, hogy feltette ezt a kérdést, mert így legalább rögtön, s az emberekkel, betegségekkel, s a gondjaikkal történő ismerkedés legelején elmondhatok néhány dolgot, amit sokszor nem jól tudnak, tudunk, s ami esetleg meg nem értést, netán ellenérzést szülhet. Abból az időből véve tapasztalataimat, amikor mentőorvosként dolgoztam, tudom, hogy súlyos, hirtelen rohamot átélő betegen, vagy komolyabb sérüléssel járó balesetek esetén, egy jól felszerelt, több tagú mentőszemélyzet mennyivel hatékonyabban tud segítséget nyújtani a beteg, sérült embereknek, mint egy szál háziorvos, aki bár elméletben, s gyakorlatban is köteles tudni a szükséges beavatkozások mikéntjét, de nem rendelkezik – érthetően – azokkal az eszközökkel, műszerekkel, amelyekkel ezt meg tudná oldani. Legyen szó hatékony sokkalanításról, újraélesztésről, és a többi.

F. Z.: – Ez teljesen érthető. Ami engem, s gondolom minden itt lakót izgat, az az, hogy a rendelési időn túl, ha valakinek panasza van, rosszul érzi magát, fordulhat-e Ön-höz segítségért?

Dr. N. K.: – Természetesen. Valamit azonban szeretnék mondani ezzel kapcsolatban. Van egy bizonyos rendelkezésre állási idő, amelyben az orvos köteles ellátni a feladatait. S mivel ez rendszerint kitolódik a beteglátogatások miatt, s mert ez általában több, mint ami valóban kötelező volna, egy kis település betegeit ellátó orvosnak nincs órákban meghatározható munkaideje. Az ember, minthogy szeretett hivatásának választotta az orvoslást, nagyon szívesen lát el indokolt eseteket. A gond akkor adódik, mikor például valaki a hétvégén rosszul érzi magát, mert elfogyott a rendszeresen szedendő gyógyszere, egy hete fájdalmai vannak, s valamiért mégis csak a hétvégén jut eszébe orvoshoz fordulni, aki, mint minden ember pihenni szeretne, merthogy ő is emberből van.

F. Z.: – Ha jól gondolom, valójában erre „találták ki” a hétvégi orvosi ügyeletet.

Dr. N. K.: – Pontosan. Bár azt megígérhetem, hogy erőmhöz mérten a fokozatosan kialakuló, reményeim szerint jó emberi kapcsolatok révén, egyre több családhoz eljutok majd, ha arra lesz szükség, s a Mártélyiak igénylik.

F. Z.: – Ahogy körülnézek, bizony a rendelőre is ráférne egy kis „csinosítás”...

Dr. N. K.: – Igen. Ez is közösen megoldandó feladat az Önkormányzattal, amelyben nekem a rendelő megfelelő műszerezettségét és az orvosi munkához szükséges eszközöket, be rendezéseket kell biztosítanom, nekik pedig a rendelő megfelelő „állagát”. Ez nem jóakarát és szándék kérdése, hanem sajnos, mint legtöbb kis település esetében prózaian egyszerű: az anyagi lehetőségek határozzák meg. Úgy gondolom, hogy ebben is nemsokára lesz előrelépés, s a betegeket kellemebb, jobban felszerelt környezetben tudjuk majd ellátni.

F. Z.: – Ha már a rendelőről beszélünk, tervez-e változtatást a rendelési idővel kapcsolatban?

Dr. N. K.: – A rendelési idő ki van függesztve a bejáratnál, hamarosan lesz „szép” táblánk is. A fontosabb, hogy megpróbáljuk ésszerűsíteni a betegek fogadását. A rendelési idő első félórájában például jó lenne, ha azok a betegek tudnának jönni, akik receptet szeretnének íratni, így önekik nem kellene feleslegesen és sokat várakozniuk, ha odabenn hosszabb vizsgálat van. Bár nem lehet ezt ilyen konkrétan idő szerint beosztani, de az ezt követő egy, másfél órában tudnánk fogadni azokat az új betegeket, akik megfázással, influenzával, vagy más akut problémával keresik fel a rendelőt, végül az időpontra visszahívott betegeket láthatnánk el. Táppénzes felülvizsgálat továbbra is havonta lesz, s természetesen szükség szerint végezzük a betegek otthoni látogatását is.

F. Z.: – Kedves doktornő! Engedje meg, hogy így a beszélgetés végén szeretettel üdvözljem a Mártélyiak nevében is. S hogy az újság révén addig is, míg nem találkozik mindenkivel személyesen, megismerhessék – ha nincs ellenére –, ki csábítsam a rendelő elé a szabadba egy fotó erejéig...

TAKARMÁNYBOLTOK KÍNÁLATÁBÓL

- vegyesdara (35 kg) **1540 Ft**
- morzsázott indítótáp (20 kg) **1640 Ft**
- morzsázott nevelőtáp (20 kg) **1500 Ft**
- tojótáp (20 kg) **1320 Ft**
- nyúltáp (20 kg) **1360 Ft**
- szója (20 kg) **1520 Ft**

Ezenkívül kaphatók: sertéstakarmányok, pulykatáp, koncentrátumok, korpa, szemes termények, kutya- és macskatápok, kiegészítők, stb.

Termékeinket szükség esetén díjmentesen házhoz szállítjuk.

Boltjaink: Hmvehely, Rákóczi út 38.

Csomorkányi út 70.

Damjanich u. 123. és 155.

Telefon: (62) 241-354 · (30) 250-2431

AGROFERR

VAS ÉS ACÉL ÉPÍTŐANYAG KIS- ÉS NAGYKERESKEDELEM

MENNYISÉGTŐL FÜGGETLEN DÍJTALAN KISZÁLLÍTÁS

RENDELÉSFELVÉTEL:

62/244-055 · 30/655-8661

Hódmezővásárhely, Szántó K. J. u. 172.

www.agroferr.hu

Régi májusok...

A tavasz igazi és jogos birtoklója ez a hónap. Kiteljesítője mindennek. A reménynek, a szerelemnek, szokás mondani, s mindannak ami jó. Egy darabig, egy egészen másfajta indíttatásból ennek a hónapnak az első napja bírt nagy jelentőséggel – legalábbis ezt hitték egyesek... S bár a normális folyamatok logikája szerint már túléltünk ezen, erről elmélkednem, elkerülhetetlen. A magasztos ideológiába csomagolt, harsogó-dalos, öntudatos propagandában tálalt időt Május elsejékre gondolok...

Kit érdekeltek persze abban az időben azok a Május elsejék? Abból az irányból, s főként olyan lelki beállítottságú emberek erőszakos irányítgatása mellett, akiket már akkor, menetközben megcáfolt a józanész és a történelem? Bennünket, nem. Mert azt, mármint, hogy véres komolysága ellenére, amelyet csak a felnőttek óvatos tartózkodásából éreztünk meg időnként, mégiscsak, s mindezen félelmetessége ellenére is csak játék volt az az egész nekünk, utólag le nem tagadhatom. Valahogy, állandóan ezt éreztük. Inkább azt mondanám, kénytelenek voltunk benne részt venni, semmint aktív részesei lettünk volna bármi efféle kötelező ataknak. Sodródtunk, és elviseltük. Volt, aki lelkesen, s hittel végezte a rá háruló, vagy önként vállalt teendőket, mintegy ebben teljesedvén ki, s volt, aki csak egy közösségi jelenlét okán, amely másféle, izgalmas lehetőségeket is rejthetett. Előbbiek rendszerint olyan emberek képében mozgolódtak, akik amúgy, jellemvonásaik, küllemük, napi teljesítményük alapján éppen csak elviselt tagjai voltak, s lehettek közösségeinknek. A rendszer sajátos kontraszelekciójának áldozatai voltunk mindannyian. Ők is. Még ha sikerül is elkerülnöm, hogy utólag szokatlanul, és váratlan bátorsággal bölcsnek mutatkozzak, be kell ismernem, ha belegondolok, mégiscsak volt ezeknek az össznépi kényszermegmozdulásoknak valami varázsa. Mert fiatalon, indifferens még mindaz, amit most idősödő fejjel bosszankodva szemlélünk. Ez lehet a do-log magyarázata. Ettől függetlenül, nem vettük komolyan. Ki figyelt vajon közülünk a hangosbemondóból ordító mozgalmi dalokra, vagy a tribünön ácsorgó kosztümösen merev elvtársnőkre, és fényeskönyökű kopott zakóikban joviálisan integető elvtárs-bácsikra, a szerencsétlen veteránokra, akiknek mellén megszámlálhatatlan kitüntetés fityegett, s a fel-

vonulás végén néhány perc alatt berúgtak, tekintettel előrehaladott korukra, s a beléjük tukmált pálinkára. Vagy a felnőtt fejjel magukból bohócot csináló tanárookra, akik piros nyakkendőt kötöttek, s ingük zsebéből fonott, arany füttyülőszinór lógott?! Rossz mozgású emberek, amint díszmenetben masíroztak az iskolázászlók előtt – izzadva.

Bennünket ez az egész audiótölcséres, recsegő csinnadratta nem igen érdekelt, csak a tavasz...! A lányok blúza alatt labdázó rugalmas dombocskákkal, vagy éppenséggel hegyekkel, amelyek a természet örök törvényétől fogva kislány lelkék nővé robbant testén ringatóztak, amint sete-sután botladozva zavartan nevetgéltek, s egymás háta mögé bújva igyekeztek rejtetni egyre láthatóbb nőiességüket. A sör, és a virsli sem érdekelt még bennünket ebben a mindent felfedezni igyekvő „ártatlan” korban, s a munka ünnepe sem, ahogy kissé időtlenül jellemezték ennek a napnak a lényegét – amiben van azért megint valami igazságtartalom, merthogy rendre heverésztek szerteszét öntudatos dolgozók a Népkert fűvén, miután jogos szocialista öntudattal legálisan porig itták magukat az árnyas fák alatti lacikonyhák rejtekén, – de ez is csak mosolyra adott okot...

Mindegy volt mi történik körülöttünk azon a napon, vagy egy másikon. Nem éreztük az ideológia dohos leheletét, csak a hányadéukban fekvő ünnepi áldozatok kitekeredett testtartásán és kétségbeesett hozzátartozójuk hiábavaló szolngatásán és rángatásán neveltünk nagyokat és siettünk el mellettük, a mindennapi mindennapjainkban észrevétlenül ránk nem telepedő, a szocializmus építésénél mindenképpen fontosabb ügyeink intézésére.

Miközben jókat röhögünk rajtuk, e magukat megszegényítő, fejüket lankás kavicsdombokra hajtó, laza nyakkendő-csomóval öntudattalanul hortyogó munkásembereken, nem is sejtettük, hogy az életünkben elkövetkező megaláztatások, s ezekből következő egyéni lelki gyengeségeink miatt, ennél még cifrább mutatóványok résztvevői, s szenvedő alanyai is lehetünk egykor... Ez is az igazsághoz tartozik. Hogy megessenek majd velünk azok a mondén paradoxonok, amelyek emberrel csak megeshetnek...

De még itt vagyunk.

F.Cs.Z.

Irodalom

NAGY ANNA KATALIN — Esti gondolat...

Mikor eljön az este,
Már a hold is ragyog,
Keresek az égen
Egy fényes csillagot

Az a fényes csillag
Nagyon fontos nekem.
Mindig vigyáz rám,
S ragyogva kíséri életem.

Mert szép az élet,
De könnyörtelen is tud lenni.
Akit úgy szeretünk,
Annak kell elmenni.

Hiányzik a szeretet,
A féltő gondoskodás,
S ezt a hiányt, már soha többé,
Nem pótolja – senki más...

Az idő nem áll meg
Az élet megy tovább
Csak a szívünk fáj, sajog
Egész életünkön át.

Virágot viszek
Szüleim sírjára,
Egy szál piros rózsát
Édesanyámnak – Anyák Napjára...

Irodalom

FARKAS CSAMANGÓ ZOLTÁN — Az óra...

Az óra már akkor is a nagyanyám falán lógott, amikor megszülettem.

Még dédszüleim nászajándékaként került a családba, s megszámlálhatatlan éve méri a perceket, órákat, egyhangú csendességgel. Félóránként, és egész órában csodálatos zengő hangon adja az emberek tudtára, hogy az idő, mely könyörtelenül suhan el felettünk, megint előrelépett azon a megfordíthatatlan úton, amelynek talán nincs soha vége, csak mi szállunk ki majd egyszer belőle, ha eljön a pillanat, amikor menni kell.

Látott szerelmet, születéseket, betegségeket, és halálos ágyukon fekvő, haloványarcú embereket. Átélt költözéseket, háborúkat, örömet, és bánatot, de szerkezete alig kopott meg, s ma is ugyanolyan pontosan méri az idő múlását, mint amikor kikerült az órasmester műhelyéből.

Most már itt van nálam, szerényen meghúzódva a két ablak között, nézzük egymást, és emlékezünk...

Szépen faragott szekrényét már kisgyerekként is csodálattal nézegettem. Bár megtapogatni sajnos nem tudtam, mert a felsőbb hatalmak oly magasságba tették, hogy még a kisszékről sem érhettem el, a doboz belsejét is csak akkor láthattam, mikor nagyanyám felemelve oldalt a kis réz kallantyút, óvatosan kinyitotta az üvegezett ajtót. Kiemelte a nagy kulcsot, s megfontolt lassúsággal mindkét oldalán felhúzta a rugókat, hogy azután majd három hétig járja útját egyenletesen az inga, mint egy fáradhatatlan szív, amelynek fehér porcelántestére hajszálvékony jeleket festettek avatott mesterek...

Ezt az egészet fénylő sárgarézrel vették körbe... ami ugye, a gyermeki szemnek, majdnem arany...

Gyönyörű faragásai a régi mesteremberek türelmét és ügyességét dicséri, s azt az alázatos teremtést, amely műremekeké formálta valamikor használati tárgyainkat, ezáltal emelve „örökös darabjává” a mindennapoknak, s melyek generációkon át szolgáltak megbecsülésben és tiszteletben.

Talán még a legszegényebb emberek is összekuporgatták egy-egy ilyen falióra árát, (a gazdagok nagy állóórákkal mérették az időt hatalmas szalonokban), de még a tanyák és parasztházak mindig hűvös és sötét konyháiban is megszólt a kakukk rekedtes hangja; s ezeket az órákat a leszármazottak örökölték. Vitték magukkal, bármerre is vetette őket a sorsuk, és elsőként ezt tették fel a falra, amely mozdulat olyan volt, mint egy kis honfoglalás... Egy jelzés, ami után úgy érezhették, újra otthon vannak, s történhetett bármi, az eljövendőt tervezgették.

Az óra megtestesítette az ősök tiszteletét, s az életük folyamatosságát, mert a következő költözéskor – talán egy újabb, és elkerülhetetlen jussoláskor –, a soron következő családtag vitte magával, mint a reménység fáklóját, hogy azután egy rövid emberéletre ismét mozdíthatatlanul és megrendíthetetlenül mérje a születéstől a halálig terjedő időt, amelynek a neve: Élet. Nincs egyetlen tárgyunk sem, ami ilyen mértékben egyesítené a használati értéket és a szépséget, és vándorlásánál fogva ilyen hűségesen végigkísérné az egész életünket – mint az óra...

Nézem az öreg órát, s eszembe jutnak azok az emberek, akik alatta jártak, éltek, megöregedtek, és meghaltak.

Mi mindent láthatott ez a szépséges öreg bútordarab, s mennyit mesélhetne, ha beszélni tudna, (ha egyáltalán érdemes volna szóra bírni), mert lehet, olyan titkok őrzője, amelyeket jobb, ha az utódok sohasem tudnak már meg...

Amint most nézem, eszembe jut az a tetején levő dísz, egy faragott „fadarab”, amelyet mindig ámulattal csodáltam kiskoromban, s amelyet nagyanyám egyszer nemes egyszerűséggel behajított a kályhába, mert takarításkor állandóan leest. Gondolom, a két kis fa csap összeszáradt, (amelyeknek

a helye ma is látható), így most „megcsonkítva”, és befejezetlenül néz rám vissza, de ez semmit sem von le iránta érzett szeretetemből. Ez az oromdísz, egy mives faragással készített félkör alakú ékesség volt, rajta egy római arcélű hullámos hajú női profillal, amely nekem nagyon szépnek tetszett, s amely renitens viselkedésének, no és nagyanyám pillanatnyi haragjának következtében lett a tűz martaléka.

Ennek az „alkatrésznek” a meggondolatlan tűzbedobástól eltekintve nagyanyám nagy becsben tartotta – vagy talán épp ezért –, s időnként jó illatú diófaolajjal kente át az óra dobozának fáját, melynek érdekes, finom illatát, annyi év után, még ma is az orromban érzem.

Valahányszor megszólal, tisztán bongó, mély csöndüléssel, amely már gyerekként is ámulatba ejtett, (mert sehogy sem értettem, hogy abból a kis szekrényéből honnan jön ekkora hang, mintha valahol harangoznának), ma is nyugalommal tölt el a zengése, s ha véletlenül elfelejtem felhúzni, órákig járka megmagyarázhatatlan nyugtalansággal a lakásban, amíg végre rá nem jövök mi is a hiányérzetem oka. Ilyenkor nagy tisztelettel újra felhúzom.

Pontosan úgy, ahogy azt nagyanyámtól láttam – szertartásosan betartva a tekerések számát –, s a rohanással teli hétköznapokban is igyekszem nem megfélekedni róla, hogy kötelességeim vannak vele szemben.

Régen, mást is jelezhetett az óra.

Nem csak az idő múlását, hanem azt is, amikor az idő megállt... Szomorú szokás volt, s talán még ma is az néhol, hogy ha valaki meghalt a háznál, letakarták a tükröt, s megállították az órát, s csak a gyász csitulával indították meg újra. Ezzel is jelezve, hogy ez is megtörtént, merthogy elkerülhetetlen, de az élőknek tovább kell menniük, s ehhez mindenképpen szükséges mérni azt az időt, ami kinek-kinek még hátra van...

Repedezett számlapja úgy néz le rám, mint az elődök ráncokkal teli arca, felhúzó nyílásai, mint hunyorgó szemek kutatnak a gondolataimban, s együtt emlékezünk...

Hajnalokra, amint a piacra mentünk nagyanyámmal kézen fogva, bevetetlenül hagyva az ágyakat, mert siettünk, hogy a legfrissebb gyümölcsöt kapjuk, a legfiatalabb galambfiókat, s a legropogósabb zöldsegeket...

Ködös reggelekre, mikor még az orrát sem volt kedve az embernek kidugni a jó meleg szobából... A közös nevetésekre, a játéokra, és az olvasásra. Mert ha más dolga nem volt, nagyanyám állandóan olvasott nekem, s arra, hogy milyen jókat sírtunk az arra „alkalmas” részekben.

Ha becsukom a szemem, s csak az óra ketyegését hallom, egy szempillantás alatt repülök vissza az időben... s mintha csak most értünk volna haza... Kora reggel van még, illatos fával jól befűtünk a sparheltba, „lengye magyarra” vetkőzünk, s a platnin illatoznak a relniből kivett hajában sült krumplik. Kirepedt héjukon át, sárgán mosolyognak. Ujjainkat sűrűn fújkaálva meghámozzuk őket, és egymásra nevetünk. Sóval, és piros törtpaprikával esszük, alája sárgán csillogó kacsaszírt kenünk, s mint két vidám rigó – füttyülünk a világra...

Ketyeg az öreg óra, lehajtom a fejem, és emlékezem...

Arra gondolok, ki viszi el majd az emlékeimmel együtt, s vajon megbecsülik-e úgy, amint azt megérdemli?

Vajon meddig számlálja még nekünk a múlt perceket, lassan öregségbe hajló életünk ösvényén, amint egyre nehezebben éljük át az elkerülhetetlenül bekövetkező változásokat, s látja-e majd megszületni az unokáinkat, s az ő gyerekeiket, akikben tovább élhetünk, mint az öreg óra az időben?

(Folytatás a 10. oldalon.)

Tanulságos, szép emlékek a Baszkföldről

Régen figyelemmel kísérem a Baszkok elszánt függetlenségi törekvéseit. Az ember leginkább csak az erőszakba torkoló események kapcsán hall ennek a népnek a létéről. Gondoltam ennél többről lehet itt szó, és elhatároztam, hogy némi felkészülés után teszünk egy rövidke látogatást náluk. Talán érdemes lehet a gyakorlatban is megtapasztalni az írotakat.

Az úgynevezett fapados légi járatok anyagi téren is lehetővé tették ezt a szándékunkat. Így történt, hogy április 9-én a Ryanair légitársaság gépével megérkeztünk néhány napra Baszkföldre, Santanderbe. A vonzó úti cél Donostia (spanyolul San Sebastian) volt, ezért egy távolsági busszal kellett folytatnunk utunkat. Egy két és fél órás, részben az Atlanti Óceán partján történő, látványokban igen gazdag út után érkeztünk meg Donostiába. A közepes súlyú hátizsákok felcsatolása után gyalog folytattuk utunkat az Óvárosba, ahol előtte az interneten már gondosan kikerestem, és megrendeltem a szállást.

Megérkezve a San Juan Panzióba, egy kedves házigazda fogadott bennünket angolul üdvözölve. (Baszkföldön a német nyelv használata épp oly eredménytelen, mint a magyaré. Az emberek többsége beszél valamilyen szinten angolul és ezt a nyelvet használják az idegenekkel kezdeményezett párbeszédben is.)

Rövid felrisszülés után, elindultunk az térképen előre megtervezett városi sétára, amit másnap egy városnéző buszkirándulással is kiegészítettünk. A napokig tartó alapos felfe-

dezőút keretében igyekeztünk a város minden zeg-zugát megismerni.

Meglepetésünk óriási volt. Csodálatos szép régi épületek, az Óvárosban keskeny kis hangulatos utcákkal, mindenféle kis társalgó helybéli emberek csoportjai. Lenyűgöző köztisztaság. Láttam, amikor egy igencsak úri hölgy kinézetű asszony, a legtermészetesebb módon felszedi a kutya ürülékét, és az erre a célra rendeltetett tárolóba teszi. Mindenféle gondos kezek pucolgatják, gondozzák a közcélt szolgáló berendezéseket. A telefonfülkéknél a készülék részeit is gondosan törölgetve, tisztítgatva.

Olaszországgal ellentétbe itt még engedélyezett a vendéglőkben a dohányzás, de az utcán ennek nem igen láthatók a nyomai. A rendet és tisztaságot fokozza, a számtalan zöld művészi igényű létesítmény, ami általában egy szökőkút, vagy kisebb emlékmű, de valamilyen építmény körül jött létre. A több mint 2000 éves város egy csodálnivalón szép öböl körül helyezkedik el. A francia Cannes-hoz lehet leginkább hasonlítani. Vonzereje sem nagyon marad el nyáron Cannes mögött. Méreteiben kisebb és nem a milliomosok, sztárok városa, hanem a kultúra, és a kellemes polgárius életnek igen kellemes színtere. Ez gyorsan tapasztalható, mert az emberek szolid kedvessége, ápoltsága, a nagyon kedvelt korzózással, tengerparti sétákkal párosul, ahol többségben a donosztiaiak sétálgatnak. Érezhetően nagyon szeretik városukat, és büszkéek is az eredményeikre. Nem ok nélkül, hiszen már gyors felmérés után is mások a körülmények, mint a Spanyolok őshonában. Talán a Barcelonai Katalánok fejlettségi fokán lehetnek. Ami úgyszintén jóval fejlettebb, mint a spanyoloké. Itt, ahol az ember mindent egy helyen talál, a szemet gyönyörködtető természeti szépséget, és egy kultúrváros közepesen nyüzsgő, tiszta, szép környezetét. A mintegy 180 ezer lakosú város sokkal többet kínál, mint vetélytársai. Építészetében úgy a francia, mint az olasz, és a spanyol befolyások érezhetőek. Habár a város pompás épületeit megtizedelték az elmúlt idők tucatnyi tűzvészai, mégis számtalan remekművel ékeskedik a város. A parti sétányról lehet megközelíteni a városházát, ami talán a legszebb remekmű, de a spanyol barokk jegyeit viselő Santa Maria bazilika sem marad el mögötte. A bárók, helyenként szorosan egymás mellett sorakoznak. Ezeket mi inkább kis vendéglőknek neveznénk. Elnevezésük onnan eredhet, hogy sokan a bárpultnál esznek, isznak a magas székekről. Mindegyikben nagy plazma TV a helyiség felső szögletében. Tiszta, egyszerűek, de nagy a kínálat hideg, félkész és meleg ételekben. Bensőséges, kultúralt hangulatot árasztanak. Az ételek nagyon ízletesek, de számunkra hiányzik a paprika, és kevés a húsféle. A halféleségek, és számtalan variánsai gyümölcscsel, zöltséggel kombinálva képzik a szemet is gyönyörködtető hideg, és meleg talak többségét. Igaz itt meg kell említeni a baszkok füstölt juhsajtját, és a világszerte híres pácolt sonkájukat, sajtjukat. Az egészséges táplálkozást garantálva. Hiszen a zsíros burgonya, kolbász, vagy a pizzák liszttel teli szénhidrát bombái nincsenek jelen.

Néhány hídjuk, ami évszázados büszke méltósággal köti össze a városrészeket, szintén építészeti remekműveknek számítanak.

Még talán sehol nem fényképeztem ennyit, mert nem volt sehol ilyen sűrített fotogén környezet. A régi épületek balkon-

jai, bejárati kapujai mind, mind remekművek. Ezek mind frissen ápoltak, a rézvereteik polírozottak. Szándékosan sem tudnék valami rosszat írni, mert nem volt efféle tapasztalatunk, talán egy vendéglőt kivéve, ahol láthatóan nem volt kívánatos az idegen... Alig ürült a tányér, a pohár, minden udvariasság nélkül elkapták az orrunk elöl, éreztetve: mehettek. E nyomatékos „udvariasság” után távoztunk, és a mellette lévő barátságos vendéglőbe betérve folytattuk a nap kiértékelését.

A panzió olcsó volt, és tiszta, de a lehető legszükségesebb dolgokkal berendezve. A házon belüli alkoholfogyasztás, és étkezés nem kívánatos – állt a házi rendben –, (de megoldható).

Igen gyakori az utcán a Baszk fejfödővel méltóságteljesen sétáló urak száma. Evvel is kifejezve hovatarozásukat, nemzeti elkötelezettségüket. Látszólag nem is eredmény nélkül, hiszen a Baszk ifjúság elszánt küzdelmet folytat, hogy a Franco diktatúra után 1979-ben elnyert autonómiából teljes függetlenség legyen. Ezt viszont a spanyol parlament nagy többségben ellenzi.

A Baszkok évszázadokon át borzalmas elnyomásban, megtorlásban küzdöttek létükért, amit utóbb, a Franco diktatúra tetőzött.

Tízezrek lettek bebörtönözve, és még többen lettek önként száműzöttek. Az bizonyos, hogy különös nemzeti értékeket képviselnek Európában. A legrégebbi, nyelvészetileg sehová nem sorolható nyelvet beszélik. Kulturális hagyományait erősen őrzik. Katolikus vallásúak, egy kis nemzeti hagyománnyal gazdagítva. A baszk nyelv, (eusquera) nem indoeurópai nyelv, és eredete is ismeretlen. A fonetikai jellemzői igazolják ősi múltját. A baszkok 2 800 000 ezren vannak, de ebből csak 600 000 ezren beszélik a baszk nyelvet, de ezek száma erősen gyarapszik. Saját „országgyűlése” és „kormány” van, egyfajta belső szövetséget alkotva. (létezik baszk rendőrségi testület az Ertzantza, amely a belső biztonságért felelős) Ez érezhetően kifogástalan. A baszk nyelvnek nincsen hivatalos státusza, csak tolerált nyelv. A baszkföld két különböző államhoz tartozik, míg az északi (Iparralde) Franciaországhoz tartozik, Dél-baszkföld (Hegoalde) Spanyolország területe.

Mindent összevetve tanulságos, szép emlékekkel gazdagodtunk...

Kívánom minden érdeklődőnek, hogy sikerüljön egyszer ellátogatniuk a Baszk nép földjére.

Pósz Péter

Tavaszi diéta – fogyizóknak

Hétfő

Reggeli: Alma

Ebéd: Tejfölös paprikás csirke illatának mély beszippantása, az asztalon hagyott morzsák felcsipegetése, savanyúsággal.

Vacsora: 2 dl aludttej savója, néhány cukrászsütemény receptjének lemásolása.

Kedd

Reggeli: Sárgarépa sajt zsírjában, rágógumi.

Ebéd: Egy hatalmas tál töltött káposzta és a hozzávaló friss kenyér megtekintése, az edények elmosogatása.

Vacsora: Egy szabad szemmel is jól látható darabka sovány sajt reszelt káposztatorzsával megszórva.

Szerda

Reggeli: 5–6 teljes jógalégzés, félbevágott főtt tojás sárgájának a fele, de abból amennyi belefér.

Ebéd: Bécsi szelet és sült krumpli készítésekor lejátszódó fizikai és kémiai folyamatok elemzése céklával. Nagy tál túrós lepény lefényképezése.

Vacsora: A képek előhívása, utána savanyú uborka, hashajtó.

Csütörtök

Reggeli: 1 db fúrtojásból készült rántotta, majd kifli, gyulai kolbász és vaj segítségével tízórai készítése a gyerekeknek.

Ebéd: Húsleves és rakott krumpli alkatrészeinek beszerzése a közeli ABC-ből. Madártej elhelyezése a hűtőszekrényben. Vágott vegyes savanyúság.

Vacsora: Ecetes hagyma citrommal.

Péntek

Reggeli: Főtt kolbász, mustár, tea, citrom, zsemle ízléses, már-már esztétikai élményt nyújtó elhelyezése az asztalon, (mire a többiek felébrednek), frissen mosott káposztalevél, kekszreszeléssel.

Ebéd: Gőzölgő bableves, csülökpörkölt, uborkasaláta lerajzolása és kiszínezése. 1 szelet kétszersült harmadszor is át-sütve, nagy pohár Igmándi-keserűvel.

Vacsora: Hasított karalábé, sárgarépa levelekkel dúsan díszítve. Lefekvés előtt füldugó a korgó gyomor neszeinek átmeneti kiküszöbölésére.

Szombat

Reggeli: Joghurtba mártott almaszeletek, limonádé szaharinnal, nyomelemekkel dúsítva.

Ebéd: „Halászlé, túrós csusza, sütemény” címmel frappáns epigramma megalkotása, majdan egy egész kockasajt paradí vízzel.

Vacsora: Paradicsombelsőség, kamillatea, egy teljes rúd ropi.

Vasárnap

Reggeli: Fagylalttölcsér, nagy adag friss levegő, sűrű szitán áttört, gondosan leszűrt kefir.

Ebéd: Ricinusleves, csontlében futtatott abált torma citromhéjszeletekkel, s a süteménymaradványok levakarása a tep-siről.

Vacsora: Amit a kanári meghagyott.

Gasztronómia

A hónap receptjei: (Minden hónapban igyekszünk a beküldött receptek közül hagyományosabb, mondhatni „Magyar embörnek való” ételt, és valamelyest kímélőbb, a reformkonyha irányába mutató, de legalábbis olcsón s gyorsan elkészíthető finomságot ismertetni. – Jó étvágyat!)

Tejfölös csuka

Hozzávalók: Egy darab 70–80 dekás csuka (az nem baj, ha nagyobb), 4–5 gerezd fokhagyma, 15 dkg füstölt szalonna, 1 pohár tejföl, só, bors, zsír.

A konyhakészre előkészített csukát mindkét oldalán beirdaljuk, és kívül-belül bedörzsöljük sóval, borssal, és két gerezd fokhagymát sem felejtünk el tenni a belsejébe, kívül pedig megtűzdeljük fokhagymával. (Akik szeretik az intenzívebb ízeket, nyugodtan reszeljék le, vagy préseljék át a fokhagymát, s azzal kenjék be a hal beirdalt külsejét – Szerk.) Kizsírozott tepsibe fektetjük a halat, s rákenjük a tejfölet. A szalonnából kakastaréjokat készítünk, s rátesszük a halra. Alumínium fóliával lefedjük, (ügyelve, hogy ne érintkezzen a hal bőrével, mert sütésnél könnyen odaragad), és forró sütőben félkészre sütjük. Ekkor megszabadítjuk a fóliától, és pirosra sütjük. Kóstolják meg. Egyik legfinomabb halételünk.

Krumplis ganca

Hozzávalók: Nagyobb krumpliból 3–4 darab. Fél liter víz, ízlés szerint só, 25 dkg zsemlemorzsa, zsír, és liszt.

A meghámozott krumplit vékonyra daraboljuk, és sóval, vízben puhára főzzük. Megtörjük. Állandó keverés mellett, belefőzünk annyi lisztet, hogy könnyű, lágy tésztát kapjunk. Pírtott zsemlemorzsaival meghintjük egy tűzálló tál alját. Kiszagatjuk a

tésztát evőkanállal, úgy, hogy minden galuska után megszírozzuk-morzszuk a kanalat, nehogy összetapadjon. Egy sor galuska, rá zsemlemorzsa, azután megint egy sor galuska. A tetejére, feltétlenül morzsa kerüljön. Ízlés szerint, sósan, de cukorral is fogyasztható.

Rakott disznópörkölt

Hozzávalók: Bár egyesek sertésnek mondják, mégiscsak kell ehhez az ételhez alapvetően 80 dkg disznóhús, a combjából, 25 dkg rizs, 1 fej vöröshagyma, 1 zöldpaprika, 25 dkg spagetti tészta, 2 dl lecsó, 3 dl tejföl, 2 tojássárgája, 10 dkg reszelt sajt, 1 kanálnyi paprika, só, és bors.

A húsból, pörköltet főzünk. Amikor úgy félfővésben van, bele tesszük a zöldpaprikát, a lecsót, és készre főzzük. A rizst kevés zsíron üvegesre pirítjuk, ½ liter vízzel felöntjük, és 5 percig főzzük, majd fődővel letakarjuk. A spagetti tésztát külön megfőzzük, s egy hosszúkás jénaiba rétegezzük a hozzávalókat, így: rizs, pörkölt, spagetti. A tojások sárgáját kikavarjuk a tejföllel, és a rétegelt finomságokra öntjük, és meghintjük reszelt sajttal. Forró sütőben készre sütjük.

Tejszínhabos darakrém

Hozzávalók: Liter tej, 1 csomag vaníliás cukor, 2 dl. tejszín, 8 evőkanál búzadara (röndösen: gríz – Szerk.), gyümölcs, eper, málna. A tejből és a vaníliás cukorból tejbegrízt főzünk. Mikor meghűlt, a felvert tejszín felével összekavarjuk, s díszítjük. Kehelypohárba teszünk grízt, gyümölcsöt, rá megint grízt, s a tetejére tejszínhabból habrózsát nyomunk, s a közepébe epret, málnát teszünk.

Irodalom

FARKAS CSAMANGÓ ZOLTÁN — Az óra...

(Folytatás a 7. oldalról.)

Eggyé válnak-e az elmúlt idők álmai, s belelát-e az ember a bizonytalanságokkal teli nyugtalanító jövőbe...? S érdemes-e? Talán...

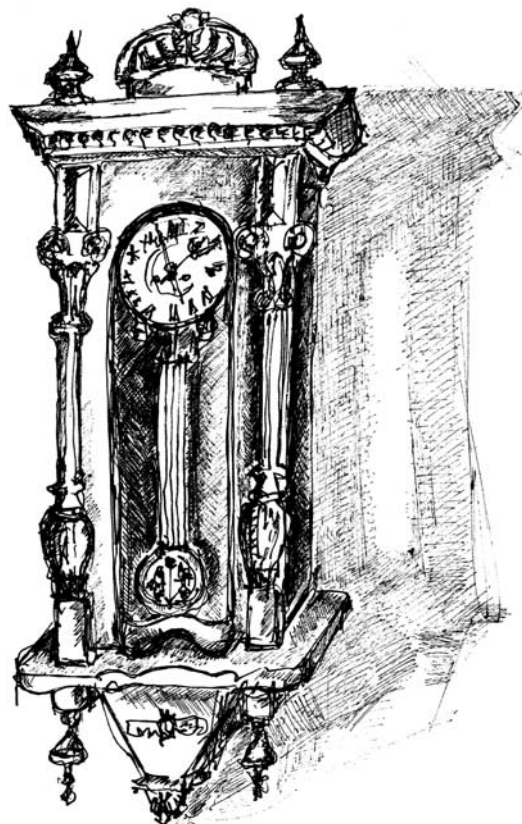
Tudom, majd abban az utolsó pillanatban mindannyian egyedül leszünk... Még ha körül vesznek is bennünket a szeretteink, és a saját hitünk, mert azt a legnehezebb végső lépést mindenkinek egyedül kell megtennie.

Az utolsó lépést... Azt, amely az életet a haláltól elválasztó láthatatlan vonalon vezet át, s ahonnan nincs visszaút, s úgy gondolom, nem is kell, hogy legyen...

Megállítják-e majd remegő kezek akkor az öreg óra ingáját – a pillanatot igyekeztél meglátni, amely az embernek láthatatlan –, s megrázkódó vállakkal elsiratnak-e majd bennünket? Mert sírni jó – sírni maga a megtisztulás...!

A bánat majd megragadja a szívüket, és kemény markába szorítja kíméletlenül egy örökkévalóságnak tűnő pillanatra, de csak annyi időre, hogy a fájdalom túl is ráébredesse az élőket: nem időzhetnek soká a mozdulatlan időben... amely meg nem áll... Megy, halad, múlik, s minden emberélet vége egy új születés reménysége, amelyet a saját múltjából előlegez meg az ember, azzal, hogy megszületett. Mert dolguk van még a földön, kötelességek, amelyeket teljesíteni kell, az életért, a jövőért, s az eljövendő nemzedékért – akik majd felettük állva érzik ugyanezt egyszer a gyertyafényes ravatalnál.

És akkor majd ősi, rituális mozdulattal, önekik kell könnyes szemmel, néma fájdalommal a szívükben – megállítani az öreg órát...

Magyarázatok fellegváraiból nem épülhet a tettek országa

Mindennap szembesülünk, csalódunk miatta, de már annyira mélyen gyökerezik, hogy nem újdonság, sőt megszokott, s talán már hiányozna is, ha nem így lenne. Nagyon elterjedt, és ijesztően káros lehet a jövőnkre az a jelenség, hogy egyre többen igyekeznek teljesítmény hiányában művészi tehetséggel a másikat hülyévé tenni. Felültetni, palira venni, vagy csak egyszerűen félrevezetni, becsapni. Szép nyelvünk adta kincsünkkel, sokszor vitatható értelmezéssel igen szép eredményeket lehet elérni. Egyesek már-már azt képzelik, hogy többet, mint a tettekkel. Legalább is gyorsabban, könnyebben célhoz érhetnek adott esetben.

Aztán ennek gyakori következménye az, hogy a divatos csalásoknak saját magunk is előbb utóbb áldozatai leszünk.

Így építgetjük a magyarázatok üres fellegvárait. Ahol hervadó lesz a bizalom, és a csalódás, lemondás, fásultság teszi úrrá magát. Rosszabb ez, mint az influenzajárvány, mert ebből nem lehet olyan könnyen kikeveredni, de belebetegedni, sőt belehalni – lehet. A gyökereit megint csak a volt társadalmi hagyományokban, és esetleges népszokásokban találjuk. Ami nem feltétlen a miénk volt, de könnyen tanul a magyar, hát ezt is eltanulta.

Az a néhány ezer ember, aki huzamos időt töltött, élt fejlett társadalmakban, ahol már régen mérgezte a diktatúra az emberek viszonyát, az tudja, hogy másképp is lehet alkotni, haladni. Azok a csalók, és számtalan szövetségeseik, akik az emberi tisztesség ruháját felöltve, csak azért mosolyognak, veregetik válladat, ígérgetnek fűt-fát, hogy végül is megnyerjék a bizalmad, hogy győztesen, teli zsebbel távozzanak.

Ide tartozik a korrupció is, ami oly ragályos, hogy senkit ki nem kerül. Talán ezért nem is illik róla beszélni. Hiszen gond csak akkor van, ha a károsult csalódottan felszisszen. A természetből ismerem, hogy egy méhcsaládban, egy hangyabolyban csak addig van rend, míg azok a természet szabályait követik. Amikor ezt egy külső, vagy belső rendbontás megakadályozza, elég rohamosan legyengül, majd teljesen tönkre megy az állatok közössége. Így van ez az emberi társadalmakkal is. Ezért foglalkoznak és követik figyelemmel a nagyobb, fejlettebb hatalmak a kicsik

problémáit. Mivel a „szabadság”-nak is megvannak a törvényei. A demokratikus társadalomban az ember számára rengeteg kapu kinyílt, ami előtte zárva volt, és eredményeként nem érzi magát az ember zsákutcában. Megőrizni ezt a lehetőséget, csak a rend betartásával tudjuk. A rendet meg a legszűkebb környezetünkben kell először gyakorolni. Ott kell elvetni, nevelgetni az erények csemetéjét. A mai fiatalság felelősségteljes, teljesítményre törekvő része, már nem lesz hajlandó magát hitegetni és hitegetni hagyni. Ők már ki fogják közösíteni a társadalom kártevőit. Nem csak ennyit fognak tenni, de talán következetesen büntetni is fogják. Korunk fő csalóit ugyanis nem tudja büntetni a törvény, hiszen ezt ők meg tudják előzni. Hivatalosan nincsen semmijük, csak a komájuknak, rokonaiknak, így elvenni sem lehet tőlük semmit. Ez lesz az indok arra, hogy a feljövő, teljesíteni, alkotni akaró nemzedék ne vállalja ezeknek a terheit. Pontosabban, találjon ezekre a gondokra megelőző megoldást. Nem irigyelni való a fiatalok mai helyzete. Hiszen a gondok, és megoldásra váró helyzetek nagyon megsokasodtak. Az idősebb nemzedék hagyományos mondókája, hogy „bezzeg az én időmben”, meg, hogy „majd megtudtad vóna”, meg, „nékem ez sem vót, meg az sem vót”, valódi tényeken alapulnak. Sajnos az idős emberek emlékei olyan erősek, mint a fiatalok álmái, de ez így is van rendjén. A megértés az alapja mindennek. Ezért kell egymásra többet oda figyelni, segíteni. A fiatalok gondjai is szaporodtak, annak ellenére, hogy az idősebb nemzedék ezt nem tudja követni, mérlegelni, mert egyre jobban eltávolodik az új gondoktól. Nem csak kelet-Európában, de szerte a világban, egyre bonyolultabb, gondoktól terhesebb lett az élet. A különbség csak ott van, hogy a gondoknak más-más jellege van. Ennek ellenére egyre inkább hasonlítanak is egymáshoz. A gondok is, meg az örömök is. Igyekezni kell erőnkhez képest segíteni őket, hogy egy szebb, jobb társadalmat építhessenek, mint ami nekünk jutott osztályrészül. Talán nekik sikerül a tettek országát építeni, és embertársaik ritkábban csapják be őket. Ennek következtében kevesebb csalódás, és kevesebb szegény éri őket.

Pósz Péter

ÁMK hírek

Rendhagyó irodalomóra

Az ÁMK Iskolai és Községi Könyvtár vendége volt Fenyvesi Félix Lajos költő, aki rendhagyó irdalom órán emlékezett meg József Attila munkásságáról. Az előadásra, melyre a 8. osztályosok kaptak meghívást, április 13-án délben került sor.

Versenyek – eredmények

A Németh László Általános Iskola és Gimnázium április 13-án városi német nyelvű szövegértési versenyt rendezett. Iskolánkat 5–6. osztályos kategóriában Cseszko Éva, Deák Krisztina, Tóth Bettina, 7–8. osztályos kategóriában Bujdosó Dávid, Csatlós Renáta, Gál Judit, Kmetykó Bella, Sajti Kata, Újhelyi Tímea, Vacsi Gábor, Molnár Viktória képviselte. Az eredményről később kapunk értesítést.

A Schiller 2005 Német Nyelvi Tesztverseny országos döntőjén 2005. április 16-án a budapesti Műszaki Egyetemen vehetett részt Bujdosó Dávid 7. osztályos tanulónk. A rendkívül erős mezőnyben sikerült jól helytállnia.

A Városi Informatikai versenyen a Tornyai János Általános Iskolában Nagy András, Markó Gábor és Lugosi Tamás alkotta csapat 6. helyezést ért el.

A József Attila Általános Iskola, névadója születésének 100 éves évfordulója alkalmából szavalóversenyt és emlékversenyt rendezett, melyen Csatlós Renáta, János Beáta, Papp Zoltán és Szombathelyi Péter vett részt sikerrel.

Városi Matematika versenyen a Tarjáni Általános Iskolában Bálint Zita és Mészáros Jennifer vett részt. A eredményekről szintén később értesülünk.

Az idén első alkalommal vettek részt tanulóink a városi Történelem Tantárgyi versenyen, melyen tapasztalatot szerezhettek a tantárgy tanulásában legsikeresebb tanulóink: Mészáros Jennifer, Szabó Teréz, Zsótér Dezső, Bujdosó Dávid, Sajti Kata, Újhelyi Tímea, Lugosi Tamás, Markó Gábor, és Molnár Viktória.

A Bodnár Bertalan Városi Emlékversenyre beadott rajz pályamunkájáért tájképpel díszített emléklapot kapott Surinya Cintia, Papp Zoltán, Gábor János, Bálint Zita és Mészáros Jennifer.

Tanulmányi kirándulások

Elérkezett a tanulmányi kirándulások ideje: az idén április 25-től 29-ig erdei iskolai programon vesz részt a 6. és a 7. osztály Seregélyesen. A 8. osztály Budapestre, az 5. osztály a Dunakanyarba utazik 3 napra.

Az alsósok 1 napos kirándulások úti céljai: 1. osztály Szeged, 2. osztály Szeged, 3. osztály Ópusztaszer, 4. osztály Nagymágocs – Gyopáros.

A kirándulásokat az SZMK jelentős összeggel támogatta. Az alsósok fejenként 1.000 Ft, a felsősök 3.000 Ft támogatásban részesültek, megkönnyítve a szülők kiadásait. Köszönet érte.

Papírgyűjtés

Papírgyűjtést szervezett a Diákönkormányzat április 11-től 18-ig. Nagyon sok papírt gyűjtött az iskola tanulóifjúsága. Eredmények:

- 7. osztály 90 kg/fő összesen 1.812 kg papír
- 6. osztály 76 kg/fő összesen 1.435 kg
- 5. osztály 74 kg/fő összesen 1.033 kg
- 1. osztály 41 kg/fő összesen 367 kg
- 4. osztály 41 kg/fő összesen 288 kg
- 3. osztály 35 kg/fő összesen 484 kg
- 2. osztály 29 kg/fő összesen 375 kg
- 8. osztály 21 kg/fő összesen 363 kg.

A papír ára az osztályok pénztárát gyarapítja.

Színházlátogatás

Az ÁMK színházlátogatást tervez a Budapesti Operettszínházba a Rómeó és Júlia c. musical megtekintésére.

Az előadás várhatóan 2006. januárjában lesz. Jegyet április 29-ig lehet igényelni a Könyvtárban.

Elsősök beíratása

Az Általános Iskolában az elsősök beíratkozása 2005. április 21-én és 22-én 8 órától 16 óráig

lesz. Szükséges dokumentumok: Születési anyakönyvi kivonat, TAJ szám, Óvodai szakvélemény, Diákigazolvány igényléshez 1 db fénykép és 550 Ft, Biztosítási díj (ha az államilag finanszírozott balesetbiztosításon kívüli konstrukciót kéri).

Sajti Imréné

KEMPINGRE FEL!

Közös, jó hangulatú takarításra várunk minden mártélyit, aki szívében viseli a tulajdonunkba került Kemping szép környezetét.

Mindenkit várunk 2005. május 1-jén 10 órakor a kempingben. Hozz magaddal: kaszát, kapát, lapátot, gereblyét, metszőollót, jó időt és lelkesedést!

Szervezők

2005. április 11-e – a költészet napja

Száz éve született József Attila, akinek születésnapján ünnepeljük évről évre a magyar költészet napját.

Ebből az alkalomból idén erre az időpontban került sor a hagyományos iskolai szavaló- és énekversenyre.

Gyerekeink 3 kategóriában mérték össze tudásukat, 1–2. osztály, 3–4. osztály, 5–8. osztály.

A szépen csengő magyar népdalok mellett számos magyar költő verse is elhangzott. A felsőbb évfolyamokban hallgattunk József Attila költeményeiből is. Elmondható, hogy a diákok teljesítették a költő akaratát: „verseimet nem szavalatként, hanem vallomásként kell elmondani”.

Eredmények:

1–2. osztály vers:	1–2. osztály ének:
I. Tóbiás Zsolt	I. Tatár Éva
II. Posta Ivó	II. Palócz Sándor
III. Hízó Ildikó	III. Kiss Krisztina
IV. Kiss Krisztina	Posta Ivó – Sipos Áron
Papp Ádám	

3–4. osztály vers:	3–4. osztály ének:
I. Sipos Dominika	I. Daraki Ádám
Varga Bernadett	II. Safarik Barbara
II. Baranyi Nikoletta	Varga Bernadett
III. Dánó Géza	III. Ferenczi Leila – Kovács
Kovács Bernadett	Dávid
	IV. Kovács Bernadett
	Baranyi Nikoletta

5–8. osztály vers:	5–8. osztály ének:
I. Danicska Bettina	I. Kulik Edina
Csatlós Renáta	II. Tóbiás Dóra
II. Cseszkó Éva	III. Mészáros Jennifer
Kmetykó Bella	
III. Surinya Cintia	
János Beáta	
Molnár Viktória	

Emléklapot kaptak:

1–2. osztály vers: Rostás Tibor, Lengyel Rózsa, Sipos Áron, Juhász Dániel, Lantos Dávid, Pánczél Márk, Baranyi Máté, Juhász Anna, Juhász Izabel, Kisalbert Krisztián, Molnár Anna, Palócz Sándor, Sajti Fanni, Tatár Éva.

1–2. osztály ének: Tóbiás Zsolt, Molnár Anna, Kisalbert Krisztián, Juhász Izabel, Juhász Anna, Hízó Ildikó, Papp Ramóna – Lengyel Rózsa, Juhász Dániel – Lantos Dávid.

3–4. osztály: Aradi Renáta, Baranyi Barbara, Brizik Bodrogi István, Domján Endre, János Csaba, Safarik Barbara, Szűcs István, Pap Dániel, Kovács Dávid, Ferenczi Leila, Ferenczi Bettina, Brizik Bodrogi Tícián, Gazsi Szabina.

3–4. osztály ének: Ferenczi Leila – Ferenczi Bettina, Kovács Bernadett – Gazsi Szabina – Pap Dániel – Brizik Bodrogi Tícián, Ferenczi Bettina, Ferenczi Leila, Kovács Dávid, Pap Dániel, Aradi Renáta – Baranyi Barbara, Bálint Andrea, Brizik Bodrogi István, Dánó Géza, Domján Andrea, Sipos Dominika – Olasz Dóra.

5–8. osztály vers: Mészáros Jennifer, Terjék Zsanna, Zimán Ádám, Tóbiás Dóra, Bálint Zita, Szabó Teréz, Sándor Viktória, Horváth Edina, Kmetykó Árpád, Molnár Sándor.

5–8. osztály ének: Tóbiás Ferenc, Cseszkó Éva – Tóth Bettina, Bálint Zita – Cseszkó Éva.

Benkő Brigitta

A Gondozási Központ hírei

Az Idősek Klubjának májusi programja

- 3-án Egészségvédelmi előadás: az akupunktúra és az idegpontok bemérése. Előadó – Terjéki Ferenc, Szegedről, 10 órától.
- 4-én Orvosi ellenőrzés, 13.30-tól – Dr. Neu Klára.
- 4-5-én Térítési díjak befizetése a pénztári órák alatt.
- 6-án Fényterápiás kezelés 9 órától.
- 8-án Sándorfalva – Nyugdíjas Táncfesztivál 15 órától. Utazás egyénileg, autóval, és kisbusszal. (Optimisták fellépése.)
- 11-én Ellátással és gondozással kapcsolatos előadás – Bolyáné Szamosközi Gabriella (Szentés) ellátottjogi képviselő, 13.30-tól.
- 12-én Pünkösdi Király-választás és játék 13.30-tól. (Sütit, tombolát kérjük, hozzanak.) Batus „buli”.
- 20-án Fényterápiás kezelés 10 órától.
- 25-én Fehérnemű vásár 10 órától
- 26-án A „Mosoly Napja”. Egy mosollyal többet – egymásért – egész napos települési program.
- 31-én Orvosi ellenőrzés 14 órától.

Kert és udvarrendezés egész hónapban, és virágásítási akciók. Minden hétfőn, kedden gyögmasszírozás előjegyzés szerint, kézimunkázók csoportfoglalkozása és a gyógytorna időseknek 10 órától szerda délelőttönként, hétfőn és csütörtökön 15-től 16 óráig. Az Optimista Csoport próbái: felkészülés a Pünkösdi Király-választásra, a sándorfalvi Nyugdíjas Táncfesztiválra, a gyopárosi Humorfesztiválra, a Kavalákra, s az Idősek Napjára.

Klubvezetőség

Az Idősek Klubjában április 7-én délelőtt 10 órától egészségvédelmi előadást tartott Unti Tibor Szegedről.

8-án Biopton lámpa kezelést tartott Juhász Nagy Bálintné.

Dalostalálkozó

Az Őszirozsa Népdalkör 2005. április 16-án délután 4 órától Eperjesen vett részt dalostalálkózón.

A Magyar Vöröskereszt helyi szervezetének köszönete

A Magyar Vöröskereszt helyi szervezete és vezetősége köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik támogatásukkal hozzájárultak a véradó nap sikeréhez. Külön köszönetüket fejezik ki a véradóknak!

Joóné Bene Aranka – titkár

Polgárőr bál

A Polgárőr Tűz- és Vagyonvédelmi Közhasznú Egyesület hagyományos báljára kerül sor április 30-án szombaton a Faluházban.

Az egyesület az idén ünnepli fennállásának 10 éves évfordulóját. A bálon fellépnek Koós János, Dékány Sarolta és barátai. Vacsora: marhapörkölt, a talpalávalót a Vidéki Havrok szolgáltatják.

Önkormányzati hírek

Iparűzési adó

Az Önkormányzat adócsoportja értesíti az egyéni vállalkozókat és a vállalkozásokat, hogy az iparűzési adóval kapcsolatos csomagot részükre rövidesen postázza.

Testületi ülések

Mártély Község Képviselő-testülete április 12-én **rendkívüli ülést tartott**. Az ülésen az április 10-i barattyosi külterületi rész Hódmezővásárhelyhez történő csatolásával kapcsolatos községi népszavazás eredményét ismertette a Helyi Választási Iroda vezetője, Horváth Istvánné. A 20 fő szavazásra jogosult barattyosi lakos közül szavazóként megjelent 18 fő. Az „Akarja-e Ön, hogy a Mártély Községi Barattyosi külterületi lakott terület rész Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város közigazgatási területéhez kerüljön átadásra?” kérdésre adott „IGEN” szavazatok száma 18 db. A helyi népszavazás tehát érvényes és eredményes.

A Képviselő-testület **április 26-án tartotta soron következő ülést**. Napirend előtt a testület nevében Balogh Jánosné polgármester búcsúztatta dr. Csernai Katalin háziorvost, aki május 1-től befejezi a községben háziorvosi tevékenységét. Köszönetét fejezte ki az elmúlt 12 évben végzett háziorvosi, ill. képviselői munkájáért.

Az első napirendi pont keretében a 2004. évi költségvetési zárszámadást tekintették át. Ennek során megállapították, hogy 2004-ben, 2003-hoz viszonyítva jelentős változás nem történt, a hivatal, ill. intézményei változatlan létszámmal működtek. Nem került sor létszámleépítésre, iskolai osztályok összevonására. A bevételeket illetően a kötelező feladatok száma nőtt, ugyanakkor ezekre az állam nem minden esetben biztosított forrást. A kötelező feladat ellátás szűkös anyagi keretek között folyt 2004-ben, ezért a hivatal, ill. intézményei törekedtek a saját bevételek növelésére. Az elmúlt év során is igyekeztek kihasználni a pályázati lehetőségeket. Így pl. erdei iskola felújítása, konyha HACCP előírásai szerinti felújítása, tűzoltó szertár épületének felújítása. Önkormányzati szinten mindösszesen 27 millió forintot költöttek fejlesztésekre. A célok elérése és a kötelezettségek teljesítése együttesen minden intézményi dolgozótól maximális teljesítményt követeltek, melyért a Képviselő-testület köszönetét fejezte ki.

A második fő napirend során a Polgármester Asszony tájékoztatta a jelenlévőket a X. Mártélyi Kavalkád előkészületi munkáiról. A programsorozat – az elmúlt évekhez hasonlóan – valamilyen korosztály számára szórakozást, kikapcsolódást kíván nyújtani. A tervek szerint az idén a Faluházban a Mártélyhoz kötődő, ill. az elmúlt tíz évben kitüntetésben részesülő művészek műveiből kívánunk kiállítást rendezni. A X. Mártélyi Kavalkád záró rendezvényeként vasárnap délután jelmezes felvonulásra kerülne sor, melynek megvalósításához a képviselők, intézményvezetők, civil szervezetek ötleteit, támogatását kérte. Ezt követően Sós Miklós, a kemping vezetője tájékoztatta a testületet a kemping nyitásának érdekében tett előkészületi munkákról.

A Csongrád megyei Területfejlesztési Tanács CÉDE támogatásának elnyerésére az önkormányzat pályázatot nyújt be többfunkciós parkgondozói munkagép beszerzésére, ill. útalap megvalósítása érdekében.

A testületi ülés végén, egyedi szociális segélykérelmek ügyében döntött a testület.

Sándorné János Mária

Az egyházak hírei

A római Katolikus Egyház vasárnaponként fél 12-kor várja a híveket községünk templomába, ahol Seidl Ambrus plébános úr tart Szentmisét.

Vasárnaponként 11 órától Kocsis Tamás ref. lelkész tart Istentiszteletet az imaházában, melyre várják a gyülekezet tagjait.

Apróhirdetések

Április 16-án ismét megnyitott, és eredeti minőségű **Mónus féle** finomságokkal várja vendégeit a Petőfi utca sarkán lévő lángossütő! Többféle ízletes **mézfajta** kapható. Petőfi u. 2.

Zippzárvarrás, ruhajavítást, alja felvarrást vállalok. Békési Sándorné. Mártély Kinizsi u. 17. sz. alatt. Tel: 228-161, (30) 462-7302. Ugyanott: (tartósítószermentes) savanyított hasáb, és apró káposzta folyamatosan kapható – egész nap.

Beépített és hordozható **cserép-kályhák** átrakása tisztítása, javítása. Nagy Zsolt
Érdeklődni: a (70) 215-6023-as mobilszámon.

Mártélyi kiskertek és gyümölcsösök **rotálását** vállalom. Érd.: (30) 517-1436

Akácmez van eladó. Ady E. u. 3.

Favágást vállalok. Ugyanott gáz-pumpa eladó. Mártély, Béke u. 8. Mobil: (30) 621-6293.

Mártélyiak figyelme! Nézzenek be hozzám – útba esik jövet-menet (mint a Takarékszövetkezet). **Savanyú káposzta**, hasáb, valamint különféle savanyúságok kaphatók a Fő u. 35/A szám alatt. Egész nap. Telefon: (30) 515-0393.

Festést, mázolás, tapétázást, homlokzatfestést, számlaképesen, referenciával, rövid határidőre, modern anyagokkal, garanciával vállalok. Kis Zoltán Mártély, Tánács M. u. 8. Tel.: (70) 215-9749

Benzines **betonkeverő** bérelhető. Kiskertek rotálását, kerítésoszlopok lefűrészt, kerítések teljes körű kivitelezését vállalom. Ugyanitt gépi talajfúró bérelhető. Tel.: (30) 265-2305

FELHÍVÁS

Mártély Község Önkormányzata kéri a település kutyatulajdonosait, hogy az ebeket a saját udvaraikon bezárva tartsák. Hivatalunkhoz beérkezett bejelentések alapján nagyon sok a kóbor kutya, melyek a járókelő lakosok (gyerekek, idősök, felnőttek) épségét, életét veszélyeztetik. Mindezeket túl a szemétszállítási napokon, ezek a szabadon futkározó kutyák a kukából kiszedik a szemetet és a település házai előtt, szétrángatják, széthordják. Külön kérjük azokat az ebtulajdonosokat, akik még nem jelentették be kutyáikat vagy kutyájukra vonatkozó változásokat, azok ezt rövid határidőn belül hivatalunknál jelezzék. Az ebnyilvántartás pontossága fontos, mivel ez a májusi eboltás alapja. Kérjük ebtartóinkat, hogy munkánkat segítsék, s az ebek zárthelyen való tartásával embertársaik biztonságát védjék. Együttműködésüket köszönjük!

Polgármesteri Hivatal

Anyakönyvi hírek

SZÜLETÉS

Joó Évának és Aradi Tibornak
Roland Balázs nevű gyermeke

HALÁLESET

Papp Ildikó Éva – Mártély, Tanya 28. szám alatti lakos.
Dankó István Sándor – Mártély, Szántó K. J u. 9. szám alatti lakos

Közérdekű telefonszámok

Mentő: 241-680 Közp. szám: 104
Körzeti megbízott: (20) 2095-336
Polgárőrség: 228-043
Rendőrség Hmvhely: 246-266 Közp. szám: 107
Tűzoltóság Hmvhely: 242-233 Közp. szám: 105
Polgármesteri Hivatal: 528-062
Idősek Klubja: 228-038
Iskola: 528-060
Óvoda: 228-035
Anya- és Csecsemővédő Intézet 228-450

FIGYELEM!

Értesítjük ebtulajdonos lakosainkat, hogy

a veszettség elleni eboltás

2005. május 2-án (hétfőn),
az alábbi helyeken és időpontokban
lesz a község közigazgatási területén.

Az eboltás, valamint a féregtelenítés

KÖTELEZŐ ÉS DÍJKÖTELES!

HELYSZÍN	IDŐPONT
Polgármesteri Hivatal (parkoló)	8–9.30
Nagypál tanya	9.30–10
Tűzoltószertár	10–10.30
Fő tér (Barkács bolt)	10.30–11.30
Szeszfőzde (Dózsa Gy. U.)	13.00–13.30
Sertés átvevőhely (mázsaház)	13.30–14.30
Tsz. Központ	14.30–15
Polgármesteri Hivatal	15.30–16.30 óráig

Polgármesteri Hivatal

Impresszum

Szerkeszti: Lupus Design Bt. Munkatársak: Farkas Zoltán szerkesztő,

Borsos József, Pósz Péter, Sajti Imréné, Sándorné János Mária, Takács Judit, Zsótér Gábor.

Szerkesztőség: Mártély, Tiszai u. 14. Tel: 228-556, E-mail: lupus@uze.net Kiadja: Mártély község Önkormányzata.

Tipográfia: Infopress Reklámstúdió. Nyomdai munkálatok: Szoliter Nyomda – Hódmezővásárhely, Szabadság tér 73.